

Scenariusz zajęć

Klasy: IV / V

Temat: **Roła ojca w rodzinie**

Cele: *Uczeń potrafi wymienić zadania ojca w rodzinie, docenia wysiłek ojca w procesie wychowania, przejawia gotowość budowania prawidłowych relacji z ojcem*

Metody: pogadanka, rozmowa kierowana, burza mózgów, drama.

Formy pracy: grupowa

Środki dydaktyczne: komputer, projektor multimedialny, zdjęcia w wersji elektronicznej lub wydruki zdjęć, arkusze papieru, flamastry, taśma klejąca.

Czas trwania: 45 min

Przebieg zajęć:

1. Powitanie uczniów

2. Ćwiczenie wprowadzające pt. „Bezludna wyspa”

- Nauczyciel dzieli dzieci na dwójki, w których jedna osoba jest ojcem, a druga dzieckiem. Podaje instrukcje dla dwójek:

Wyobraźcie sobie, że płynęliście statkiem, który się rozbił. Udało się wam dopłynąć do bezludnej wyspy. Nikt nie wie, gdzie was szukać i nie wiadomo czy i kiedy nadejdzie pomoc. Musicie poradzić sobie sami, żeby przetrwać. Każdy z was wcieli się w ojca, syna lub córkę. Odegrajcie teraz scenę zaraz po wylądowaniu na wyspie. Co robicie, o czym rozmawiacie? Macie do dyspozycji to, co ocalało przy was: 10 zapalek w nieprzemakalnym pudełku, szczyrek, 10 m sznurka, lusterko. Scena kończy się po tym, jak ustalicie wspólnie, co dalej robić.

- Uczniowie przedstawiają zaimprovizowaną scenkę.
- Omówienie ćwiczenia. Nauczyciel zadaje pytania uczniom:
 - *Jakie role pojawiły się w zadaniu i kto je pełnił?*
 - *Jakimi umiejętnościami wykazywały się poszczególne postacie?*
 - *Czy wybrane role według was pasują do odtwórców i dlaczego?*
 - *Czy coś was zaskoczyło w tym zadaniu?*
 - *Czy ktoś myślał o tym, aby zmienić swoją rolę w trakcie ćwiczenia? Jeżeli tak to dlaczego i na jaką?*

3. Wprowadzenie w temat

- Nauczyciel zapowiada temat mówiąc, że dzisiejsza lekcja będzie dotyczyć tego, jaką rolę ma w rodzinie do spełnienia ojciec.
- Nauczyciel pisze na tablicy w centralnej części słowo „ojciec” i pyta uczniów:

Co Wam się kojarzy ze słowem „ojciec”? Uczniowie podają swoje skojarzenia, a nauczyciel zapisuje je na tablicy wokół słowa-klucza.

- Nauczyciel mówi o tym, że każdy ma swojego tatę, choć nie zawsze jest tak, że wszystkie dzieci mają możliwość mieszkania razem z tatą, bywa, że taty nie ma w domu bo wyjechał, pracuje gdzieś daleko lub nie żyje. Niezależnie od tego, jakiego mamy tatę, każdy z nas zawdzięcza mu to, co najważniejsze – życie. Zaznacza, że nie wszyscy ojcowie radzą sobie w wypełnianiu pewnych zadań i muszą się tego uczyć. Wspomina, że czasami rolę taty wypełnia w rodzinie ktoś inny – ojczym, wujek, dziadek.

4. Rozwinięcie tematu

Nauczyciel wyświetla zdjęcia, które wskazują zadania, wypełniane przez ojca w rodzinie. Uczniowie mają odgadnąć, w jaki sposób zdjęcie wiąże się z tą rolą.

a) Pierwszy obraz: **latarnia morska.**

Pytania do obrazu:

- *Co przedstawia zdjęcie?*
- *Do czego służą latarnie morskie?*

Jeśli jest taka potrzeba, naprowadza uczniów na właściwą odpowiedź: latarnie nocą i we mgle wskazują drogę okrętom, ostrzegają przed skałami, niebezpiecznymi częściami brzegu.

Mówi, że każdy ojciec ma w rodzinie do spełnienia zadanie podobne do latarni morskiej. Pyta uczniów, jak sądzą – na czym polega to zadanie.

Uczniowie powinni dojść do wniosku, że ojciec chroni dzieci, ostrzegając przed różnymi niebezpieczeństwami, przed konsekwencjami niewłaściwych wyborów, powinien wskazywać i dawać osobisty przykład jak należy się zachowywać w konkretnych sytuacjach życiowych, które wybory są słuszne, a które nie oraz jakie są tego konsekwencje.

b) Drugi obraz: **parasol.**

Pytania do obrazu:

- *Co przedstawia zdjęcie?*
- *Do czego służy parasol?*

Następnie mówi, że każdy ojciec ma w rodzinie do spełnienia zadanie podobne do parasola. Pyta uczniów, jak sądzą, na czym polega to zadanie. Jeśli jest taka potrzeba naprowadza uczniów na właściwą odpowiedź: ojciec powinien chronić rodzinę przed niebezpieczeństwami, tak jak parasol chroni przed deszczem lub przed zbyt mocnym słońcem.

Nauczyciel zadaje pytanie:

- *Przed jakimi niebezpieczeństwami może swoje dzieci ochronić ojciec?*

Spodziewane odpowiedzi: sytuacja napadu, wojny, zagrożenia życia itp. Nauczyciel naprowadza uczniów na inne odpowiedzi: niezaspokojone potrzeby psychiczne dziecka (miłości, akceptacji, uznania, szacunku), niebezpieczeństwa finansowe (brak pieniędzy na jedzenie, ubranie i inne codzienne potrzeby), moralne (nieprawidłowy system wartości, niewłaściwie ustalone priorytety i cele życiowe, podatność na presję i manipulację ze strony grupy rówieśniczej i in.)

c) Trzeci obraz: **świeca**.

Pytania do obrazu:

- *Co przedstawia zdjęcie?*
- *Do czego służy świeca?*
- *Kiedy zapalamy świecę?* (oczekiwane odpowiedzi: gdy jest ciemno, gdy zabraknie prądu)
- *Jak czuje się człowiek, który nagle znajdzie się w ciemności?* (oczekiwane odpowiedzi: odczuwa niepokój, boi się),
- *Jak czuje się człowiek po zapaleniu świecy?* (oczekiwane odpowiedzi: uspokaja się, czuje się bezpiecznie).

Nauczyciel mówi, że zadanie ojca w rodzinie jest podobne do zadania świecy i pyta uczniów na czym ono może polegać. Oczekiwane odpowiedzi: daje poczucie bezpieczeństwa, pociesza gdy jest smutno, wspiera, umacnia, dodaje odwagi i pewności siebie.

d) Czwarty obraz: **ogrodzone pastwisko, na którym pasą się owce**.

Pytania do obrazu:

- *Co przedstawia zdjęcie?*
- *W jakim celu stosuje się ogrodzenie na pastwiskach?*

Nauczyciel powinien pokierować uczniami tak by sami doszli do wniosku, że ogrodzenie z jednej strony ogranicza teren na którym mogą poruszać się owce, ale z drugiej strony wyznacza też im bezpieczne granice, chroni przed dzikimi zwierzętami, przed niebezpieczeństwami, przed własną bezmyślnością i nieodpowiedzialnością itp. Ograniczenie służy ich dobru, bezpieczeństwu.

Nauczyciel mówi, że zadanie ojca w rodzinie jest podobne do zadania ogrodzenia na pastwisku i pyta na czym ono może polegać. Oczekiwane odpowiedzi: ojciec to ten, który powinien wyznaczać zasady, reguły postępowania, ograniczać samowolę i brak odpowiedzialności u dziecka, wskazywać co jest dobre, a co złe.

Nauczyciel powinien pokazać uczniom analogię, że zasady i ograniczenia wprowadzane i egzekwowane przez ojca, choć czasem mogą wydawać się nieprzyjemne, służą dobru dziecka i chronią je przed niewłaściwymi wyborami.

e) Nauczyciel podsumowuje tę część lekcji mówiąc, że zadania, które ojciec powinien wypełnić w rodzinie są następujące:

- *jest przywódcą, wskazuje kierunek (ojciec jako przywódca),*
- *ochrania rodzinę i dzieci, zapewnia bezpieczeństwo (ojciec jako obrońca),*
- *wspiera, umacnia, służy radą i pomocą, pociesza (ojciec jako przyjaciel),*
- *wyznacza zasady, daje stosowne ograniczenia (ojciec jako doradca).*

Realizacja tych zadań wymaga wysiłku, poświęcenia. Podobnie jak świeca, by dawać światło musi sama się spalać, tak samo ojciec, aby wypełnić swoje zadania jest wezwany do tego, aby dawać rodzinie swój czas, zdolności i umiejętności. Czasami jest to trudne i niektórzy ojcowie zniechęcają się.

5. Praca w grupach

- Nauczyciel dzieli uczniów na 5-osobowe grupy, określa czas pracy (5 min) rozdaje po arkuszu papieru i flamastrze dla każdego zespołu.
- Podaje instrukcję: *waszym zadaniem jest zastanowienie się, co wy, jako dzieci możecie zrobić aby wasi ojcowie lub osoby zastępujące ojca nie zniechęcali się i lepiej wykonywali zadania, o których powiedzieliśmy wcześniej. Zapisujcie każdy pomysł, który wam przyjdzie do głowy nie oceniajcie ich.*
- Po zakończeniu pracy liderzy grup przedstawiają wyniki swojej pracy, przyklejając arkusze papieru do tablicy i omawiając je.

6. Podsumowanie

Nauczyciel podsumowuje, mówiąc: *bycie tatą jest wielkim wyzwaniem i nie każdy mężczyzna potrafi sobie z tym poradzić. Czasami być może chcielibyśmy, by nasz tata był inny, niektórzy nie mają możliwości przebywania na co dzień ze swoim tatą. Czasami inne osoby zastępują ojców, którzy są nieobecni.*

Zachęca uczniów by zastanowili się nad jedną rzeczą, za którą chcieliby podziękować swojemu tacie i aby zrobili to dzisiaj. Wspomina, że jeśli ktoś nie ma taty, powinien dziś o nim pomyśleć i w myślach wyrazić swoją wdzięczność.